

Asia: VN/31820/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö TE-palvelut 2024 - asetuskokonaisuudesta

Lausunnonantajan lausunto

Asetus 1: Valtioneuvoston asetus julkisista työvoimapalveluista

Asetuskokonaisuudessa on kiinnitetty huomiota työvoimapalveluiden tiedonhallintaan ja arkistointiin. Asia on hyvä ja merkityksellinen, mutta Kansallisarkisto pyytää kiinnittämään erityistä huomiota tietoaaineistojen arkistointia sekä säilyttämistä alkuperäisessä käyttötarkoituksessa koskevien vastuiden määrittelyyn ja käsitteistöön.

Julkisen hallinnon tiedonhallinnasta annetun lain (tiedonhallintalaki, 906/2019) mukaan tietoaaineistot ja asiakirjat on niiden alkuperäisen käyttötarkoituksen päättymisen jälkeen joko tuhottava tai arkistoitava, mikäli niitä ei ole laissa säädetty pysyvään säilytykseen alkuperäisessä käyttötarkoituksessa. Luonnoksessa käsitettä ”arkistointi” käytetään tiedonhallintalaissa säädetystä poikkeavalla tavalla, ja useassa kohtaa sopivampi käsite olisikin säilyttäminen. Esimerkiksi s. 3–5, missä todetaan, että työllisyysuunnitelman arkistoinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Säädetävässä asetuksessa pitäisi määritellä nykyistä luonnosta tarkemmin, että työvoimapalveluiden valtakunnallinen tietovaranto vastaa sinne tallennettavien tietojen säilyttämisestä ja arkistoitavien tietoaaineistojen siirtämisestä Kansallisarkiston sähköisen arkistoinnin palveluun säilytysajan päätyttyä.

Tietoaaineistot ja asiakirjat voidaan arkistoida ainoastaan lailla tai lain nojalla. Arkistoitua tietoa säilytetään ilman aikarajaa osana kulttuuriperintöä. Arkistointi edellyttää asiakirjoilta ja tietoaaineistoilta arkistollista arvoa, joka muodostuu muun muassa tutkimuksen tarpeiden ja yhteiskunnallisen merkityksen kautta. Kansallisarkisto on arkistotoimen asiantuntijaviranomainen. Asiakirjojen ja tietoaaineistojen arkistollisen arvon määrittely on Kansallisarkiston lakisääteinen tehtävä. Arkistollisen arvon määrittely tehdään yhteistyönä Kansallisarkiston ja julkishallinnon toimijoiden kesken. Kansallisarkisto käyttää toimivaltaansa määritellä arkistoitavat tietoaaineistot julkisen hallinnon toimijoiden esitysten perusteella. Kansallisarkisto ja toimijat varmistavat yhteistyössä, ettei useiden toimijoiden tarvitse arkistoida samoja tietoja.

Keskeisin osa työvoimapalveluita koskevista tiedoista on arvioitu Kansallisarkiston arkistolain (831/1994) nojalla antamissa päätöksissä pysyvästi säilytettäväksi eli arkistoitaviksi.

Toisaalta työvoimapalveluiden tietoaaineistoja tarvitaan asiakassuhteen kestäessä niiden alkuperäisiin käyttötarkoituksiin. Tämän tarpeen kestäessä tulisi puhua säilyttämisestä. Käsitteiden käytössä on tällä hetkellä paljon epäselvyyttä sekä arjen kielenkäytössä että eri viranomaisten ohjeistuksessa. Epäselvyys vaikeuttaa säilytysaikojen hallintaa ja jopa vaarantaa arkistoitavien tietoaaineistojen tunnistamista ja niiden säilyttämistä saavutettavina ja käytettävänä. Tilannetta selkeyttäisi, jos lainsäädännössä käsitteitä käytettäisiin yhdenmukaisesti ja ristiriidattomasti.

Asetus 2: Valtioneuvoston asetus työvoimapalveluiden ohjauksesta

Ehdotuksessa valtioneuvoston asetukseksi työvoimapalveluiden ohjauksesta on tarkoitus säätää valtakunnallisesta neuvottelukunnasta, jonka tietojaostossa käsiteltäisiin sekä työvoimapalveluiden valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden kehittämistarpeita että työvoimapalveluiden tuloksellisuuden ja toimivuuden seurantaan ja arviointiin liittyviä asioita. Järjestämislain 120 §:n mukaan kehittämis- ja hallintokeskus vastaa tietojärjestelmäpalveluiden kehittämisestä ja ylläpidosta. Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä kehittämis- ja hallintokeskuksen ja valtakunnallisia tietojärjestelmäpalveluja käyttävien työvoimaviranomaisten kanssa.

Lainsäädäntötyössä ja tietojärjestelmäpalveluiden kehittämisessä tulisi huomioida OKM:n asettaman Kansalliset tietovarannot ja arkistointi -työryhmän loppuraportissa esitetyt kehittämis ehdotukset. Tietovarantoja suunniteltaessa ja kehitettäessä sekä niistä säädettäessä tulisi kiinnittää erityisesti huomiota päällekkäisen säilyttämisen vähentämiseen, tietoaaineistojen säilyttämisen ja arkistoon siirron vastuisiin, tietoaaineistojen elinkaaren kokonaisvaltaiseen kuvaamiseen sekä tallennettavien tietojen yhdenmukaisuuden ja laadun edistämiseen. Edellä mainittuja seikkoja arvioitaessa tulisi huomioida kaikki tietovarantoon tietoja tallentavat sekä tietoja hyödyntävät toimijat. (Työryhmän loppuraportti, erityisesti sivut 48-54: Kansalliset tietovarannot ja arkistointi -työryhmä - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö)

Asetus 3: Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Ks. Valtioneuvoston asetuksesta työvoimapalveluiden ohjauksesta annetut kommentit.

Asetus 4: Valtioneuvoston asetus työllistymisen monialaisesta edistämisestä

Ei lausuttavaa

Asetus 5: Valtioneuvoston asetus työttömyysturvalain täytäntöönpanosta

Ei lausuttavaa

Asetus 6: Työ- ja elinkeinoministeriön asetus työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista

Ei lausuttavaa

Asetus 7: Valtioneuvoston asetus aluehallintovirastoista annetun asetuksen 13 a §:n muuttamisesta

Ei lausuttavaa

Happonen Päivi
Kansallisarkisto

Mäkiranta Minna-Liisa
Kansallisarkisto